

GONIEC CZESTOCHOWSKI

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI.

Możliwości wywozowe

polskiego rzemiosła i drobnego przemysłu.

Do najbardziej zaniedbanych dziedzin naszego wywozu należą wytwory drobnego przemysłu i rzemiosła, które w okresie poprzedzającym wielką wojnę europejską odgrywały dość znaczną rolę w naszym eksporcie. W okresie tym szereg gałęzi naszego drobnego przemysłu i rzemiosła w Warszawie, Łodzi, Brzeżninach i t. d. nastawiony był prawie wyłącznie na wywóz do Rosji.

Również obecnie, pomimo radykalnych przeobrażeń warunków zbytu istnieją w tej dziedzinie duże możliwości wywozu. — Przedewszystkiem wchodzi tu w grę wyroby konfekcyjne jakkolwiek w tej dziedzinie istnieje silna konkurencja zagraniczna, przede wszystkim niemiecka. Warto zwrócić uwagę, że podczas, gdy w roku 1928 eksport wyrobów konfekcyjnych wynosił tylko 7,890 tysięcy złotych, to w roku ubiegłym podwoił się osiągając wartość 14,100 tysięcy zł. W roku ubiegłym zapoczątkowany też został eksport polskiej bielizny, której wartość wyniosła narazie tylko 350 tysięcy złotych.

Szczególnie duże możliwości wywozu istnieją dla polskiego obuwiu, zwłaszcza z chwili, gdy zastosowany u nas zostanie w tej dziedzinie system zwrotu cła i podatku obrotowego. Należy podkreślić, że produkcja ręczna traci stale na wartości, bo Polska jest za uboga na noszenie obuwiu luksusowego, natomiast zyskuje ona na wartości zagranicą, a przede wszystkim w krajach bogatych, które obecnie produkcji tej już nie posiadają. Wywóz oddziałka może dodatnio w kierunku lepszego wykorzystania warsztatów produkcyjnych. W ten sposób eksport stanowi podstawę akcji zmierzającej do uzdrowienia produkcji obuwianej w Polsce. Doskonałe warunki zbytu istnieją też dla naszych wyrobów dzianych, produkowanych systemem chałupniczym w okręgu łódzko-brzezińskim.

Co się zaś tyczy galanterii skóranej to skutkiem przedłużającego się przesilenia, emigracja lepszych robotników z kraju trwa nadal, szczególnie do Paryża i Belgii. Przy lepszej organizacji i poparciu ta dziedzina produkcji niewątpliwie byłaby zdolna do eksportu i konkurencji na rynkach obcych, jak miało to miejsce przed wojną. Największe możliwości eksportu galanterii skóranej istnieją do państw bałtyckich, Rumunii, Jugosławii oraz Bliskiego Wschodu.

W dziedzinie wyrobów nożowniczych podjęty został eksport głównie do Rumunii i Palestyny, gdzie jednak nasze wyroby spotykają się z silną konkurencją, zwaśzcza Niemiec i Czechosłowacji. Również transakcje eksportowe tańszych gatunków dywanów jutowych mają narazie charakter pionierski. Wreszcie przy eksporcie wytworów naszego drobnego przemysłu i rzemiosła wchodzi również w grę dziedzina meblarstwa, norynberska, rękawnicznictwo i inne. Okoliczność, że Polska rozporządza tanią siłą roboczą i tanimi surowcami po siada doniosłe znaczenie dla różnych dziedzin naszego życia gospodarczego. Z tego stanowiska wychodząc, godny uznania jest fakt zainteresowania się p. Ministra Przemysłu i Handlu wywozem naszych wyrobów drobnego przemysłu i rzemiosła. Pomoc ze strony naszych czynników mianodajnych w tej dziedzinie ma się wyrazić w finansowaniu wyjazdu

poszczególnych komisji zagranicę, celem zaznajomienia się z możliwościami wywozu na rynkach odbiorczych, oraz w subwencjonowaniu transakcji pionierskich.

Dla osiągnięcia jednak trwałego sukcesu w tych gałęziach naszego gospodarstwa społecznego nie zbędne jest uprawnienie warsztatów pracy, które w naszych warunkach może być osiągnięte dzięki zorganizowaniu wspólnych zakupów surowca i materiałów maszynowych i przy pomocy wspólnych siłników, zbywaniu towarów przez utworzenie wspólnych składów i sklepów oraz stosowaniu najnowszych zdobyczy technicznych. W obecnych warunkach koncentracji produkcji szereg gałęzi rękodzieła i drobnego przemysłu, może uzyskać znaczny

stopień żywotności tylko przy stosowaniu organizacji spółdzielczych.

Zbytecznym jest tu dodawać, że sprawa zaopatrzenia drobnego przemysłu i rzemiosła w nowoczesne maszyny i narzędzia produkcji nie może być inaczej zainicjowana, jak przy pomocy kredytu długoterminowego i, że źródłem tych kredytów muszą być czynniki publiczne, które czerpią dochody z tych gałęzi naszego gospodarstwa społecznego i dla których kwestja naszego rękodzieła i drobnego przemysłu, jako zagadnienia ekonomicznego i społecznego, nie jest obojętna.

Zapowiedziany zatem na jesieni z inicjatywę p. ministra Kwiatkowskiego zjazd izb rzemieślniczych w Warszawie oznaczać może nowy etap na drodze usprawnienia naszego rękodzieła i znalezienia dlań nowych rynków zbytu.

Katastrofa lotnicza w Warszawie.

Samolot wojskowy runął na domy. Śmierć lotników. — Od płonącej benzyny zajęto się kilka budynków. — Kilkanaście osób ciężko poparzonych.

Warszawa. — W czwartek o g. 11-ej rano zdarzyła się w Warszawie straszliwa katastrofa lotnicza, w której śmierć ponieśli dwaj lotnicy wojskowi, a kilka osób cywilnych zostało rannych.

Na dwie minuty przed godziną 11-tą wystartował z wojskowego lotniska w Mokotowie aparat „Breguet 15” z eskadry treningowej i pułku lotniczego. Samolot pilota podchorążego kapral rez. Leon Pedzik. W charakterze obserwatora brał udział w locie szeregowiec Jerzy Marjan.

Już w 3 minuty po starcie zauważono, że lotnikom wydarzył się jakiś wypadek. Samolot bowiem obniżył lot, znikając za ścianami kamienicy. Prawie w tej samej chwili ukazał się w tem miejscu słup ognia i dymu.

Pilot utracił zaraz po starcie kontrolę aparatu, tak że samolot utracił szybkość i zesliznął się na skrzydłach. Aparat uderzył o komin domu przy ul. Kopińskiej nr. 7, został odrzucony od ściany szczytowej domu przy ul. Kopińskiej nr. 9 i wbił się silnikiem w sąsiedni budynek drewniany. Nastąpiła eksplozja wskutek zapalenia się benzyny. W jednej chwili samolot objęty został ogniem, a ściekająca płonąca benzyna poczęła spływać na drewniany budynek przy ul. Kopińskiej nr. 11. Również i ten dom stanął w jednej chwili w płomieniach. Samolot zawiął na drutach telegraficznych i telefonicznych. Pozostał z niego tylko szkielet. Obaj lotnicy wypadli, ciała ich były całkowicie zgniecione. W samolocie pozostała tylko część nogi jednego z nich, która uwieczna w linkach i w czasie straszliwego wypadku oderwała się od reszty korpusu.

Na miejsce straszliwego wypadku przybyli natychmiast trzy oddziały straży ogniowej, oraz lekarze pogotowia, którzy przystąpili do akcji ratowniczej. Z płonącego domu drewnianego dochodziły jęki rannych. Lotnikom żądano pomocy

nie była już potrzebna, wobec tego wszystkie wysiłki zostały skierowane w celu uratowania mieszkającego w płonącej kamienicy. Rzucono się im na ratunek. Ciężkich obrażeń wskutek poparzenia doznali: Władysław Lagietwa, lat 41, Władysław Bielawski, lat 21 — ciężkie rany, murarz Jan Królikowski, lat 35 — rany głowy, 10-letnia Genowefa Bogucka — złamanie nogi, fryzjer Hersch Goldberg, lat 20 — rany powierzchowne głowy, 55-letnia Marianna Bylińska doznała ataku sercowego i po udzieleniu pomocy lekarskiej pozostawiono ją na miejscu. Pożarem poparzony został ciężko p. Lingebach.

W czasie katastrofy ogień objął również dach parterowego budynku posesji nr. 1 i część drewnianej, jednopiętrowej oficyny. Pożarem objął mieszkaniec Rothbart, Rybackiego, Boguckiego, Bernatowicza i Wojtalskiego.

W czasie uderzenia samolotu w ścianę dwupiętrowego, murywanego budynku na posesji nr. 7 został wybity szczyt i przez wybuch benzyny samolotu spowodowany został ogień w lokalu na facjacie, w mieszkaniu Czesława Maliszewskiego, oraz na drugim piętrze w mieszkaniu Teodora Lingebacha. W mieszkaniach tych ogień zniszczył doszczętnie umeblowanie.

Całkowitemu zniszczeniu uległ parterowy budynek posesji nr. 9, oraz zniszczona częściowo jednopiętrowa oficyna na tej samej posesji.

Akcja ratunkowa ukończona została ostatecznie około godz. 3 po południu, kiedy to ugaszono zglizczą i zabezpieczono budynki sąsiednie, zagrożone przez ogień. Ofiarą ognia padli przeważnie ludzie biedni. Zaznaczyć należy, iż w czasie akcji ratowniczej dokonano całego szeregu kradzieży.

S. p. Leon Pedzik, podchorąży kapral rez. był bardzo dobrym pilotem, odbywał on co tydzień loty ćwiczebne na aparatach eskadry treningowej i pułku lotniczego.

Szykany rządu litewskiego

Rezolucja zjazdu polskiej młodzieży akademickiej w Kowno. Kowno. — Odbił się tutaj zjazd polskiej młodzieży akademickiej, studjującej na uniwersytecie kowieńskim, w którym wzięło udział z górą 150 akademików. Po 2-dniowych obradach powzięto następującą rezolucję:

„Zjazd polskiej Młodzieży Akademickiej na Litwie stwierdza, że wszelkie prace społeczne polskie w Litwie w celu zachowania młodemu pokoleniu obywateli narodowego, prawdomoie na drodze normalnej, przewidzianej przez ustawodawstwo, zostały zupełnie uniemożliwione.

Zjazd stwierdza, że z powyższej racji grozi Polakom na Litwie niechybne i rychłe wynarodowienie i dlatego walka o najdroższy skarb, jakim jest język i świadomość narodowa, przebiega winna przykładem

reorganizacji rumuńskiej siły obronnej. Rumuńska rada wojenna postanowiła podnieść armję do stanu wojennego.

Sądy zwykłe zostały zniesione i zastąpione sądami wojennymi. Posterunki graniczne zgęszczone i wzmocnione. W rumuńskich kołach politycznych przyszła wojna sowiecko-rumuńska jest przedmiotem codziennych rozmów. Dziennik przypuszcza, iż politycy umyślnie szerzą alarmy wojenne, aby odwrócić uwagę społeczeństwa od naprężonej sytuacji wewnętrzno-politycznej.

Wojna sowiecko-rumuńska

może wybuchnąć lata dzieła. Praga. — Jeden z dzienników miejscowych przynosi sensacyjną wiadomość z Bukaresztu, że napięcie między Rumunią a Sowiecami zaostriża się coraz bardziej. Sowieci, nie mogąc przeboleć utraty Besarabji, czynią przygotowania do zbrojnego zajęcia tego kraju.

Od czasu powrotu króla Karola Rumunja przygotowuje się do odparcia ewentualnego ataku ze strony Sowieców.

Sowieckie fabryki broni i amunicji pracują pełną parą i lada okazy może doprowadzić do zbrojnego zatargu.

W odpowiedzi na to przygotowania sowieckie, król Karol zajął się

TELEGRAMY

NARADA MINISTRÓW PANSTW BAŁTYCKICH.

Ryga. — Prasa lotewska donosi, iż podczas narady ministrów spraw zagranicznych Estonji i Lotwy, jaka odbyła się w Rydze w dniach 2 i 3 września, omawiana była kwestja jednolitego ustosunkowania się wymienionych państw do paneuropejskiego projektu Brianda i do zagadnień, będących na porządku dziennym sesji Ligi Narodów w Genewie. Delegacja Lotwy i Estonji wyjadą do Genewy razem, w sobotę.

DZIENNIKI PARYSKIE O MOWIE CURTIUSA.

Paryż. — Pomimo ogromnego zajęcia, jakie wzbudził w Francji przełot z Paryża do Nowego Jorku lotników Costes i Bellonta, dzienniki paryskie zamieszczają komentarze do rzekomej krytyki mów Treviranusa przez ministra spraw zagranicznych Rzeszy, Curtiusa. Zdaniem „Tempsa”, nauka dana przez Curtiusa Treviranowski jest spóźniona, a ponadto ma ona na celu tylko przygotowanie atmosfery przychyłej dla Niemiec w Genewie.

„Temps” dodaje jeszcze, że zebranie Ligi narodów da Niemcom sposobność szczególnego wyłączenia swych teat.

jak póstrzędownie, nadają tem większe znaczenie mowom Treviranusa.

NOWA LINJA KOLEJOWA W TURCJI

Stambuł. — Donoszą z Siwasu, że w dniu 30 sierpnia otwarto uroczysto, w obecności członków rządu i parlamentu, komunikację na nowo wybudowanej linii kolejowej Ankara - Siwas, której ogólna długość wynosi 602 km. Zmet pasza wygłosił dłuższą mowę programową. Magistrat Siwasu wydał z tej okazji bankiet na 350 osób i urządził zabawę ludową.

TRAGEDJA POWSTAŃCÓW KURDYJSKICH.

Paryż. — Według doniesień z Konstantynopola tureckie grupy otoczyły całkowicie powstańców kurdyjskich w górach Araratu. Powstańcy zeszedli ze szczytów, gdzie nastąpiła wielka zima, w niższe okolice, by szukać żywności. Jak przypuszczają, grupy tureckie dołają do końca tego miesiąca powstanie całkowicie stłumić.

LOTWA ZAMAWIA LOKOMOTYWY W POLSCE.

Ryga. — Na konkursie, urządzonego przez lotewskie ministerstwo komunikacji na dostawę 6 parowozów dla lotewskich kolei żelaznych, konkursie, w którym wzięły udział fabryki polskie, niemieckie i szereg innych fabryk zagranicznych, oraz ryska fabryka „Phoenix”, najdogodniejsze warunki zostały zaproponowane przez prze-

Od piątku 5-go wrze- **Kino-Teatr „CASINO”** dnia b.r. i dal następnym

Wznowienie Najpotężniejszego Filmu Polskiej Produkcji!!
Wielki Obcyżony Film nad Filmy!!
FILM, który wszyscy zobaczą powini, który zwalcza handel żywym towarem
SZLAKIEM HANBY (w szponach handlarzy kobiet)

Wtrząsający dramat obyczajowy, poświęcony tyśiącom szablonych podług powieści A. Marczyńskiego.

W rol. głów.: **Zofia Bątycka, Maria Małoka, Bogusław Samborski, Władysław Walter** oraz inni najw. artyści i art. Teatrów Polskich. Film ten ilustruje autentyczne przeżycia jednej z ofiar handlarzy kobiet. — W szponach handlarzy żywym towarem. — Piekło lupanarów amerykańskich. **Obnażone minie...** Rzucono na dno rozpuszczone. — Władętno w zasadzka! — Aby rzucić na pobahniecie. **Bogata Wystawa Świecna gra i reżyseria!**

WIELKA REWIA „ZGUBIŁAM SERCE”
 hnumera p. 1.
 Ważniejsze numery programu: **Pasterka** — odtańcza Miła Kamińska i S. Cwynińska. **Florek** — Skeoz w wykonaniu J. Leonowicz i B. Orliński. **Taniec Tatarski** — Miła Kamińska i S. Cwynińska. **Zgubiłam serce** — J. Leonowicz, M. Kamińska, B. Orliński i S. Cwynińska

Wzrost **LEO FUKSA** w nowym repertuarze.
 Cena miejsc: Krzesła są do rozporoz. Przedstawienie p. 1. za następujące seanse po 1 zł 20 gr. Loty boczne 2 zł. Loty 2 zł 50 gr.
 Poz. Przedstawienie w dniu powszednie o godz. 5.30 p.p., w niedzielę o 3.30 p.p., w sobotę o 4 p.p. Ost. seans o 9.30 wiecz.

*WAGAL! 2 razy czynne na godzinę przed rozpoczęciem.

**W najbliższych dniach
zostanie otwarty
wykwintny magazyn
OBUWIA**

WENUS

w Częstochowie, II Aleja № 29.

**MAGAZYN
zaopatrzone be-
dzie w wykwintną
OBUWIE po cenach
przystępnych dla
szerokiego ogółu.**

myst polski. Mimo, że fabryka lotewska „Phoenix” zredukowała już po konkursie, wystawione przez nią pierwotnie ceny do poziomu cen polskich i zaproponowała dostarczenie lokomotyw w najkrótszym czasie, jednak lotewskie ministerstwo komunikacji dotrzymało warunków konkursu i fabryki polskie otrzymały zamówienia.

KRYZYS RZĄDOWY NA LITWIE

Kowno. — Z dobrze poinformowanego źródła donoszą, że wskutek zatargu w łonie rządu litewskiego na tle polityki zagranicznej premier Tubialis ustępuje ze swego stanowiska i zatrzymuje jedynie tekę ministra finansów.

Premjerskim litewskim będzie mianowany dotychczasowy gubernator Kłajpedy pułk. Merkis. Poza tem mają nastąpić zmiany na stanowisku ministra spraw wewnętrznych i rolnictwa.

Prośba emigrantów Rosjan

O ŁASKE DLA KOWERDY.

Paryż. — W piśmie emigrantów rosyjskich „Wozroźdenje” były prokurator sądu apelacyjnego w Moskwie Czeczyszew zamieszcza list otwarty do Rzeczypospolitej Polskiej.

W liście tym, wskazując na ujawnione przez Biesiedowskiego knowania byłego posła sowieckiego w Warszawie, Wojkwa, zamachów na życie Marszałka Piłsudskiego, Czeczyszew w imieniu emigracji rosyjskiej prosi Polskę, aby zwręła się losem więzionego od trzech lat zaborcy Wojkwa, Kowewdy.

Czeczyszew oświadcza, iż nadszedł czas by odwołać się do sprawiedliwości Marszałka Piłsudskiego, który obecnie stanął na czele rządu, i kornie przypomnieć mu los młodzieńca rosyjskiego, przebywającego w więzieniu.

Czeczyszew zwraca się do rządu Rzeczypospolitej i prosi, by uznał, że Kowewda karę swą odcierpiał. **PROWOKACYJNA OBRAZA GOŚCI POLSKICH W MONACHIUM.**

Donoszą z Monachium, że wczoraj wieczorem na przedstawieniu teatralnym t. zw. Festiwalu Schillera doszło do gorszącego incydentu z powodu sprowokowania obecnych na przedstawieniu członków delegacji polskiej kongresu katolicko-pacyfistycznego „Pax Romana”.

W czasie drugiego aktu obecni

na przedstawieniu w charakterze gości honorowych Polacy, uczestnicy kongresu pacyfistyczno-katolickiego, byli zmuszeni opuścić przedstawienie z powodu wstawienia do tekstu pewnych zbyt rżących i wyraźnie prowokacyjnych antypolskich zwrotów.

Blizszych szczegółów incydentu narazię brak. Delegacja polska wyjechała w południe pociągiem z Monachium do Berlina.

Tutaj występuje jaskrawo różnica dwóch kultur. Gości polskich obraża się ostantacyjnie w chwili, kiedy w Polsce bawi wycieczka południowo-niemieckich dziennikarzy i literatów, podejmowana z całą serdecznością i gościnnością.

Dziś Godz. 2220
W RADJO **MARJUSZ MASZYŃSKI**
w dn. 6 wrz. br.

KARTKI NA WODĘ.

Ryga. — „Krasnaja Gazeta” do nosi, iż władze sowieckie w Nowo rosyjsku wprowadziły system kartkowy na wodę, ustalając normę na każdą rodzinę po ćwierć wiadra wody dziennie. Powodem tego dziwnego zarządzenia jest wadliwe funkcjonowanie wodociągu wybudowanego w roku ubiegłym z wielkim nakładem kosztów. Niektóre dzielnice miasta są zupełnie pozabawione wody. Próby inżynierów sowieckich naprawienia wodociągu nie odniosły skutków.

DUMPING SOWIECKI.

Kowno. — Gazeta „Ritas” w artykule wstępnym donosi, że dumping stosowany przez Sowiety na Litwie jest niezwykle niebezpieczny dla państwowości litewskiej. Dumpingiem tym Sowiety starają się zrujnować ostatecznie przemysł i handel Litwy i tą drogą przygotować chęć grunt dla agitacji komunistycznej.

Kino „Nowy”
II Aleja nr. 43. Telefon 3-34.
Dwie osoby za jednym biletem
Pocz. prz. w niedzielę o 5.30, w sob. o 4.30, w dni p. o 5.30, ostat. o 10.

UWAGA! Zespół muzyczny zwiększony. **UWAGA!** Dziś i dni następnych. — Ceny miejsc zwykłe.
Sensac. dram. p. t. „Sokół Prerji”
W rolach główn.: Fred Thomson oraz Mary Carr.
Nad program: Bardzo wesola komedia.

Kino „UCIECHA”
Jeszcze i dzień!
W sobotę, 6 wrzes. 1930 r.
Dla młodzieży bezwzględnie.
Dwie osoby za 1 złoty.
Pocz. w dni zwykłe o godz. 5.30, w sobotę o 4.30, w niedzielę o 5.30, Ostatni seans o 9 wiecz.

Kto nie widział niech dziś spieszy do „Uciechy” zobaczyć najlepszy sensac. film w 4 serjach p. t.
Walka Herkulesa z Tytanami
(Tajemnicza 13-ka).
4 serje, 24 akty, przygód, walk i gonitw
Zacięta walka z bandą Tajemniczej 132 jest bardzo ciekawa. W roli dwóch braci dzielny
Hugo Lubek (Francis Franci)
W niedzielę 7-go, nieodwoł. **REX BEEL.**

Ostrzeżenie.

Były pracownik Magistratu **Antoni Borowiecki**, któremu dałem czasowo zajęcie, zwolniony dnia 11 sierpnia r. b., udaje się do moich Szanownych Klijentów celem zainkasowania należności.

Wymieniony **Antoni Borowiecki** nigdy nie posiadał mego upoważnienia, i nieprawnie podszywa się pod miano inkasenta.

Ostrzegam więc i proszę Szanownych Klijentów, aby mu żadnych sum przypadających z moich należności za ogłoszenia w „Gońcu” i za R-ki z drukarni nie wypłacali.

F. D. Wilkoszewski.

ADMIRAŁ HISZPAŃSKI ZGINAŁ W KATASTROFIE SAMOLOTOWEJ.

Madryt. — Wczoraj w pobliżu Cap Priorio zapalił się w powietrzu i runął w morze hydroplan, biorący udział w manewrach armii hiszpańskiej. Kierownik aparatu, 2 obserwatorów i 4 mechaników znalazło śmierć w morzu.

Wśród ofiar katastrofy znajdował się, jako prowadzący aparat, admirał Jaime Plana.

STOLICA SAN DOMINGO W GRUZACH.

Nowy Jork. — Według doniesień z Kuby szalał wczoraj nad San Domingo straszliwy orkan. Połączenie z San Domingo jest przerwane, gdyż burza zerwała na wet kable podmorskie.

Pierwsze wiadomości mówią o zupełnym zniszczeniu stolicy San Domingo, o tysiącach zawalonych domów i licznych ofiarach w ludzkości.

Burzycielski wicher pędził z szybkością 135 kilometrów na godzinę.

NOWE STEROWCE ANGIELSKO-NIEMIECKIE.

Berlin. — Z Londynu donoszą, że zakłady Zeppelina, przekona-

szy się, że sterowiec angielski odznacza się lepszą konstrukcją od Zeppelina, wdały się w pertraktacje z angielskim towarzystwem budowy sterowców nad możliwością budowy sterowców nowego typu angielsko-niemieckiego. Ma to polegać na kombinacji między Zeppelina a sterowcem angielskim „R. 100”, który zwycięskim lotem do Ameryki pobit Zeppelina. Nowy typ sterowca miałby już przyszłego lata odbywać stałe transoceaniczne loty pasażerskie.

NOWE TRZESIENIE ZIEMI W INDIACH.

Londyn. — Z Kalkuty nadchodzi wiadomość o wielkim trzęsieniu ziemi w okolicach na południe od Rangoonu, które wywarło olbrzymie spustoszenia. Szereg miejscowości legł w gruzach, zbiory na olbrzymich obszarach uległy zniszczeniu. Liczba ofiar śmiertelnych narazie jest nieznana, zachodzi jednak obawa, że będzie ona dosyć wysoka.

MARSZAŁEK PIŁSUDSKI NIE PRZYJAŁ DYMISJI PUŁK. RAYSKIEGO.

Warszawa. — Szef departamentu lotnictwa płk. Rayski po skończonym rajdzie Polski i Małej Ententy złożył do p. ministra spraw wojskowych na ręce drugiego wiceministra gen. Fabrycego prośbę o dymisję.

P. minister spraw wojskowych Marszałek Piłsudski prośbę płk. Rayskiego załatwił w dniu wczorajszym odmownie.

MIANOWANIE GENERALNEGO KOMISARZA WYBORCZEGO.

Warszawa. — Pan Prezydent Rzeczypospolitej podpisał dekrety, mianujące sędziego Sądu Najwyższego Stanisława Giżyckiego Generalnym Komisarzem Wyborczym i sędziego Sądu Najwyższe-

go Władysława Kaczyńskiego zastępcą Generalnego Komisarza Wyborczego.

GRATULACJE LOTNIKÓW POLSKICH DLA COSTESA I BELLONTE.

Warszawa. — Dając wyraz uznania polskich sfer lotniczych dla wspaniałego wyczynu lotników francuskich, Aeroklub Rzpłtej Polskiej wysłał w dniu wczorajszym następujące dwie depesze:

„Aeroklub Francuski, Paryż. Bierzemy udział w waszej radości, jaką wywołał niebywały wyczyn Costesa i Bellonte’a. Prosimy wyrazić nasze uznanie wytwórnim Breguet Hispano.—Podpisany: Aeroklub R. P.”

„Costes i Bellonte, ambasada francuska, Waszyngton. Podziwiamy niebywały wyczyn i składamy serdeczne życzenia. — Podpisany: Aeroklub R. P.”

SAMOBÓJSTWO W RESTAURACJI W KATOWICACH.

Katowice. — Wczoraj po południu w restauracji Tivoli w Katowicach popełnił samobójstwo przez zażycie sublimatu 25-letni Kazimierz Hebrzyński, syn obywała tła ziemskiego z Klimontowa w Kieleckim. Przychylna samobójstwa — zajęcie z dyrektorem jednego z firm przemysłowych o jego żonę.

Zarząd Związku
MAJSTRÓW FABRYCZNYCH
oddział
w Częstochowie
podaje do wiadomości swym członkom, iż z dniem dzisiejszym przeniósł siedzibę Związku z Ostatniego Grosza na ulicę **Narutowicza Nr. 25.**

OGŁOSZENIE.

Nr. E. 2247/30.
Komornik przy Sądzie Powiatowym w Częstochowie rewiru II-go **JÓZEF SOŁARZYK** zam. w Częstochowie, przy ul. Gen. Dąbrowskiego Nr. 8-a ogłasza, że w dniu 10 września 1930 roku od godziny 10-jej z rana w Częstochowie przy ulicy Kucelin dom własny oddaje się sprzedaż przez licytację ruchomości należących do Agnieszki Gajewskiej, a mianowicie: dwóch krów i cielęcja 4-ro miesięcznego, ocenionych na zł. 600.
Dnia 23-go sierpnia 1930 roku.
Komornik Sądowy: **J. Solarczyk.**

MOTORY elektryczne używane, prądu stałego, w stanie dobrym lub popsatę kupuje Szkoła Rzemieślniczo-Przemysłowa przy ul. Kościuski Nr. 21 w Częstochowie.

NA SEZON SZKOLNY

NAJWIĘKSZY WYBÓR

MATERJAŁÓW PIŚMIENNICH

i POMOCY SZKOLNYCH

PRZYGOTOWAŁ

SKLEP „GOŃCA CZĘSTOCHOWSKIEGO”

II Aleja Nr. 26, tel. 50, oraz Filja „Bazar Szkolny” Narutowicza 20.

Zeszyty szkolne, bruljony, bloki rysunkowe, teczki, piórniki, dzienniczki uczniowskie, stałówki, pióra, obsadki, ołówki, atramenty, kredki, cyrkle, ekiemki, trójkąty, farby, gumy, guma arabska, kałamarze, szczyryki, papiery, rysownice, rajszynty, temperaczki, tusze, węgielki, wycinanki i t. p.

CENY NISKIE

Obsługa szybka i uprzejma.

TEATR
ODEON
 DZIŚ I DNIA NASTĘPNYCH!
 NA EKRANIE:
NASZ I-szy WIELKI PRZEBÓJ SEZONU!
 nagr. Wielkim Złotym medalem na konkursie w Łós-Angelos

PO ZACHODZIE SŁOŃCA

Majestatyczna smętność miłości, cierpienia i szczęścia, z życia „ICH DWOJGA” wyśpiewana na ekranie przez znakomitego reżysera **F. W. MURNAU** przy udziale genialnej pary artystów demontycznie — czarującej **Mary DUNCAN** Publiczności — **Charles FARRELLA**

NA SCENIE!
 Występy nowozaażangowanych artystów warszawskich teatrów rewjowych

PAN SIĘ ZAPOMINA

Arcywezoła rewijetka w 7-miu obrazach w wyk. całego zespołu.

Ostatni seans punktualnie o godzinie 9 min. 30 wieczorem.
 Pomimo niezwykle kosztownego obrazu, na pierwszy seans tylko 1 zł.

Dnia 7 b. m. DANCING C.M.A. Kopernika 11
 Studenci i maturzyści przybývają bez zaproszeń.
 Stare zaproszenia są ważne.
 Nowe nabywać można Kopernika 11 codziennie od godz. 12 — 13.

KRONIKA

Sobota 6 WRZEŚNIA
 Dziś — Zacharząsza
 Jutro — Melchiora
 Wschód słońca o godz. 5,06
 Zachód „ o godz. 18,18
 Kalendarzyk historyczny:
 61X 1580 r. Stefan Batory
 zdobywa Wiekę Łuki.

— **Pielgrzymka powstańców śląskich.** W sobotę, dnia 6 b. m. w godzinach południowych przybývá do Częstochowy specjalnym pociągiem umundurowana pielgrzymka powstańców uchodźców z pow. Gliwicko-Toszeckiego z księdzem kapłanem, sztandarami i własną orkiestrą na czele. Pielgrzymka licząca około 700 ludzi powitana zostanie przez Eksceleńcję ks. Biskupa Dr. Kubinę na Jasnej Górze, a stamtąd po odprawieniu krótkich modłów odmaszeruje na cmentarz św. Rocha do grobów poległych powstańców, gdzie po przemówieniach złożone zostaną wieniec przywiezione z 10-ciu miejscowości śląskich.

Spodziewać się należy, iż mieszkańcy m. Częstochowy i przedstawiciele organizacji wolni od zajęć wezmą udział w uroczystości powitania pielgrzymki powstańców-tułaczyw nie mogących powrócić do swych miejsc rodzinnych, leżących na tamtej stronie Śląska, zajętego przez Niemców.

— **Zakończenie strajku w wapiennikach częstochowskich.** Trwający od 9 sierpnia r. b. strajk robotników w wapiennikach częstochowskich po 8-miu konferencjach w Inspektoracie Pracy został wreszcie w dniu wczorajszym zlikwidowany. Robotnicy zgodzili się na małą zniżkę zarobków, opuszczając 5 gr. na dniówce, obecnie też po miesięcznej blisko przerwie podejmują pracę w liczbie zgóra 300 osób.

Natomiast strajk w wapiennikach w Rudnikach, t. j. w firmie „Wapnorud” i pp. Kanigowskich, trwa w dalszym ciągu.

— **Zmiana na stanowisku naczelnika wydziału przyjeźdnego w Kuratorium krakowskim.** W miejsce dotychczasowego naczelnika wydziału przyjeźdnego Kuratorium okręgu szkolnego krakowskiego dr. Przyjemskiego, który przeniesiony został w stan spoczynku, zamianowany został p. Ziemonowicz, dotychczasowy wizytator. Nadto p. minister oświaty zamianował dr. E. Podkówkę naczelnikiem wydziału kuratorium w V stopniu służbowego, inż. Wł. Witkowskiego okręgowym wizytatorem szkół w V stopniu służbowym oraz St. Przebińskiego radcą Kuratorium w VI stopniu służbowym.

— **Pierwsze przygotowania do wyborów.** W związku z rozpianiem wyborów do Sejmu i Senatu ministerstwo spraw wewnętrznych wystosowało do wszystkich wojewódów okólnik, w którym żąda, by urzędy wojewódzkie niezwłocznie nadesłały do ministerstwa spraw wewnętrznych wykazy potrzebnych druków i kopert wyborczych, przewidzianych w ustawie o ordynacji wyborczej. Wzorując się na praktyce naby-

tej w okresie wyborczym z 1928 r., należy unikać nadmiernych żądań, wskutek których wytwarzają się w urzędach obfite pozostałości druków wyborczych.

Druki będą wykonane w Warszawie i dostarczone wszystkim urzędom wojewódzkim przez ministerstwo spraw wewnętrznych. Do druków zaliczone są: koperty wyborcze, karty obliczeniowe, protokoły czynności okręgowych komisji, protokoły głosowania, listy wierzytelne, oraz dziennik ustaw zawierający kalendarz wyborczy.

— **Konkurs na nalepkę inwalidzką.** Wielkopolski zarząd związków Inwalidów Wojennych Rzeczypospolitej Polskiej rozpisal konkurs na nalepkę, mającą służyć do przyodbiwania okien w dniu 27 grudnia, który inwalidzi obrali swym świętem, jako rocznicę oswo-bodzenia Wielkopolski.

Nalepka winna mieć wymiary 20 x 24 cm., tekst oraz rysunek o treści patriotycznej w jednym kolorze. Termin nadsyłania prac do dnia 20 września b. r. Nagrody I — 200 zł., II — 150 zł., III — 100 złotych.

Zmienne programy przyczyną drożyzny podręczników szkolnych.

Początek roku szkolnego łączy się oczywiście ze wzmożonym ruchem w księgarniach w dziale podręczników szkolnych. Według informacji znanego księgarza warszawskiego sprawę stabilizacji podręczników utrudnia i komplikuje nieustalenie ostatecznych programów szkolnych.

W ciągu ostatnich dwu lat uczyniono wprawdzie wiele w kierunku ustalenia programów, ale jednak ciągle zmiany, poprawki, uzupełnienia są na porządku dziennym... Dzięki tym ustawicznym przerobkom i zmianom podręcznik szkolny musi być drogi, albowiem nakładcy tylko wtedy kalkulują się należycie wydanie książki szkolnej, jeżeli może ją sprzedać przez cały szereg lat...

Jeśli jednak co rok prawie trzeba wydawać nowe podręczniki, to staje się to istną plagą zarówno dla rodziców, jak i dla firm nakładowych...

Np. podręcznik botaniki dla szkół średnich ciągle ulega przerobkom... Tak samo inne książki. Niedość ładne rysunki, jakiś mniej staranny dobór cytowań już powo-duje nowe ulepszone, uzupełnione wydanie podręcznika...

Jest to co prawda wyraz błałości o estetyczny wygląd i o wartościową treść książki szkolnej. Podręczniki nasze pod tym względem osiągnęły poziom bardzo wysoki — niemniej dopóki nie nastąpi w tej dziedzinie stabilizacja — podręcznik potanieć nie może...

Szczególnie jeżeli chodzi o wyższe klasy gimnazjalne — to koszt nabywania komplektu podręczników jest znaczny. Zwłaszcza atlasy są

Jako w pierwszą bolesną rocznicę śmierci męża i ukochanego ojca naszego

MARCINA BOGACZA

zostanie odprawiona Msza św. w Katedrze św. Rodziny w sobotę, t. j. 6 września o godz. 8-ej rano. Na którą zapraszają krewnych, przyjaciół i znajomych

Zona i dzieci.

drogie, a niektóre szkoły wymagają stanowczo atlasów. Wielec dodatkowym zjawiskiem w dziedzinie wydawnictw szkolnych jest fakt niezależnienia się od zagranicy. Wszelkie atlasy, mapy, ilustracje, pomoce szkolne wykonane są wyłącznie w kraju.

— **O likwidacji sklepu należy meldować.** W myśl nowej ustawy przemysłowej o każdym otwarciu (uruchomieniu), tak samo o każdej likwidacji sklepu, zaliczonego w ustawie do pojęcia przemysłu, należy zawiadomić władzę przemysłową miejską.

Stwierdzono niejednokrotnie, iż każdy właściciel otwieranego interesu siłą rzeczy o obowiązku tym pamięta, natomiast najczęściej zdarza się, iż zamykający sklepy przepisu tego nie przestrzegają, jakkolwiek za lekkomyślne zaniebdanie tego obowiązku grozi kara grzywny do 1.000 złotych lub 14 dni aresztu, a w pewnych wypadkach — obie kary łącznie, stosowane bez ingerencji sądu, w drodze administracyjnej.

— **Nocne dyżury aptek.** W nocy z dnia 5 na 6 bież. miesiąca otwarte będą następujące apteki: p. Kozerskiego — II-ga Aleja nr. 26, Piekarkowskiego i Retorskiego, Krak. 38.

— **Wpadł ze swoją „łapówką”.** Policja spisała doniesienie na Gnyndermana Rachmana, zam. w Kłomnicach, który, jadąc pociągiem bez biletu od stacji Kłomnic do Częstochowy, wręczył konduktorowi 1 zł. tytułem łapówki. Doniesienie przekazano Sądowi Powiatowemu w Częstochowie.

— **Broń bez pozwolenia.** Za nielegalne posiadanie broni palnej policja spisała doniesienie na Zacha Bolesława (Mickiewicza 28).

— **Kradzież kur w Zakładzie dla bezdomnych dzieci.** — Chwoszcz Agnieszka (Piotrowska 12) zameldowała policji, że w nocy nieznany sprawca za pomocą ukrycia kłódki od obory skradł 9 kur i 2 koguty, wart. 100 zł., które były własnością Zakładu dla Bezdom-

nych dzieci. Jedną ze skradzionych kur rozpoznała służąca-tegoż zakładu u nieznanego mężczyzny, który usiłował kurę sprzedać, a sprowadzony do Komisariatu nazwał się Jan Suchanek (Strazacka 2). Dochodzenie prowadzi się.

— **Rower skradziony z garażu.** Szwaja Stanisław (Parkitka 91-93) zameldował policji, że z garażu przy ul. Kilińskiego 3 skradziono mu rower, wart. 200 zł.

— **Okradziony na stacji.** Walenty Sosnowski, zam. w Łasku, zameldował policji, że przy wsiadaniu do pociągu na częst. stacji skradziono mu portfel z gotówką 300 zł.

— **Kieszonkowcy grasują!** Molińska Helena, zam. w Ostrowie woj. Poznańskie, zameldowała policji, że w ub. niedziele przy klasztorze skradziono jej z ręki zegarek z bransoletką, wart. 250 zł.

Pijany cyklista zgubił rower podczas snu. Sprawa rzekomo dokonanej kradzieży rowerowi Jana Pułanika, zam. we wsi Gnaszyn, o czym sam zameldował, wyjaśniła się w ten sposób, że kradzieży wogóle nie było. Natomiast okazało się, że Pułanik, będąc mocno pijanym, a nie mogąc dalej jechać na rowerze, wszedł na podwórze domu przy ul. św. Barbary 12 i pozostawiwszy rower, za sną na tem podwórzu, zaś rower następnego dnia odebrał z komisariatu P. P., który pozostawał tam do odebrania jako należąca własność niewiadomego właściciela.

— **Kradzież w barakach.** Marja Klerner, zam. w barakach miejskich, zameldowała policji, że z zamkniętego mieszkania skradziono jej zegarek srebrny, wart. 20 zł.

Ostatnie wiadomości NOWY WYSTĘP TREVIRA-NUSA.

Berlin, 5.9. — Wczoraj na zgro-madzeniu przybywającym w Krolewcu minister Treviranus wygłosił dłuższą przemowę, w której uzasadnił stanowisko niemieckiej polityki zewnętrznej.

UJECIE DEFAUDANTA. Wilno, 5.9. — „Dziennik Wileński” donosi, że wczoraj o godz. 10-ej rano straż graniczna ujęła w pobliżu Oran podejrzaniego osobnika, który usiłował zbiec do Litwy. Osobnikiem tym okazał się Michał Michalski, urzędnik fabryki monopoli tytoniowego w Grodnie, który przed kilkoma dniami

JESIENNE GODY
CUKIER
 Oszczędność czasem służy, czasem przez nią tracisz. Co oszczędzisz na cukrze — to zdrowiem dopłacisz.

O W O C
 Przypomniany sezon smaczenia doskonałych konfitur, kompotów, soków i marmolad z renklodów, mirabeli, brzoskwiń, jabłuszek rajskich, głogu, dereni, jeży, jabłek, melonów, arbużów, śliwek, pigw, borówek, pomidorów, ziórawiny, jarzyny i t. d.

zdefraudował 65.000 zł. i zbiegł autem prywatnym w stronę Wilna. STRAJK W POZNAŃU.

Poznań, 5.9. — Wczoraj zastrajkowały 250 robotników, zatrudnionych przy budowie domów mieszkalnych. Strajk wywołała obniżka zarobków przez pracodawców.

KATASTROFA SAMOLOTU AUSTRIACKIEGO.

Wiedeń, 5.9. — Samolot austriacki A 3, który w ub. wtorek o godz. 14 wystartował do Zurichu z naleźonem wczoraj roztrzaskany w pobliżu Parckenkirchen. Pilota nie zdołano dotychczas odnaleźć. Przypu-szczać należy, że zginął on przy zderzeniu samolotu ze szczytem górskim.

SKUTKI HURAGANU NA SAN DOMINGO.

San Domingo, 5.9. — Straty spowodowane huraganem wynoszą zgóra 15 milionów dolarów. Mieszkańcy wyspy pozostają bez wody, światła i komunikacji telefonicznej.

Wysłannik gubernatora Portorico po dokonaniu przelotu nad okolicą, zniszczoną huraganem, donosi, że na San Domingo znajduje się około 800 ludzi zabitych i rannych.

PRZYJMUJE lekcje gry na fortepianie, skrzypkach i przedmiotów teoretycznych F. Witeszczał, prof. muzyki, II Aleja 38.

STENOGRAFIJ listownie jaknajdokładniej wyuczamy „Stenograf”, mieszańnik wychodzi „Stenografia Parlamentarna” — udoskonalona, wydana Dziewięćtych, wydawnictwo, Instytut Stenograficzny: Warszawa, Krucza 26. 0243

DO SPRZEDANIA domy z ogrodami od 4 tysięcy zł., plac o budowy, ziemia na motocyklisty, sklepy z mieszkaniem, restauracja, cukiernia, piwiarnia. — Wiadomości Aleja 28, Kowalski od godz. 8-10 rano i od 2-4 po poł. 908-2

PRZYJMIE uczennice, pokój duży, słoneczny. — Waszyngtona (Jasna) Nr. 2, mieszkanie 8, II piętro, 2749

PRZYJMUJE zamówienia na mundurki szkolne dla uczennic, oraz gotowe polskie „Halina” Kościuszki 18. Roboty 9-dniowe. 2640

APARAT radiowy P. T. R. 4-ro lampowy z kompletem lamp do sprzedania zaraz. Kruszyzna, p. Kłomnice, Kniejska.

UNIEWAŻNIAM weksel z wyrot. Stanisława Kluzę platny 15. X. 1930 r. nr. 80. — dany Bernardowi Siechości Stanisław Kluzo. 3747

POKOJ z całonocnym utrzymaniem przy inteligentnej rodzinie dla solidnego pana. Kilińskiego 6 m. 1. 3753

ZGUBIONO książeczkę oszczędności Kasy Oszczędności Powiatu Częstochowskiego Nr 2442 na imię Józef Błędoski. DAM pokój i całonocne utrzymanie nauczycielowi gimn. ewentualnie szkoły powszechnej za przygotowanie ucznia do VI kl. gimnazjalnej. Oferty w sklepie „Gońca” dla „Ucznia”. 3719

AKUSZERKA Helena Suryn z długoletnią praktyką udziela porad, przyjmuje zamówienia na miejscu i na wyjazd. Niezamownym usępstwo. Focha 48 (dawn. Zielona).

ZGUBIONO książeczkę Kasy Chorych wyd. na imię Trzeptur Stanisław Nr. 87332.

ZGUBIONO książeczkę Kasy Chorych wyd. na imię Wacław Rodo. 3759

ZGUBIONO książeczkę Kasy Chorych wyd. na imię Marja Szewczyk. 3764

POSZUKUJE praktyki biurowej, ślązak. Poraj 3-go Maja dom Adamskiego. 3763

POTRZEBNY chłopak do konia. Ciemna 90. 3761

FORTEPIAN krótki, krzyżowy, marki zagranicznej do sprzedania ul. Focha 45.

DO SPRZEDANIA sklep spożywczy. — Aleja 73. Wiadomości w sklepie. 2813

SPRZEDAM kuchnię przenoszoną w do-brym stanie. Stradom, Józefa 49. 2815

POKOJ do wynajęcia z osobnym wejściem Aleja 62 m. 3. 2816

Dyrekcja Towarzystwa Kredytowego miasta Częstochowy, w myśl § 42 Ustawy Towarzystwa, podaje do publicznej wiadomości, że w dniu 4-tym miesiąca września 1930 roku odbyło się:

a) 12-te losowanie 5% -ch listów zastawnych Towarzystwa Kredytowego miasta Częstochowy, emitowanych do roku 1914, a przestępionych na walutę złotową, oraz

b) 2-gie losowanie 8% -ych listów zastawnych Towarzystwa Kredytowego miasta Częstochowy, emitowanych do dnia 31-go grudnia 1928 roku (łącznie). Wylosowane zostały następujące numery listów zastawnych:

a) numery 5% listów zastawnych			
á zł. 472.—	á zł. 236.—	á zł. 118.—	á zł. 47 gr. 20.
159.	23.	46.	50.
255.	162.	49.	679.
305.	207.	81.	289.
423.	258.	83.	778.
503.	370.	86.	790.
509.	370.	94.	1130.
649.	415.	160.	1416.
816.	703.	240.	1770.
819.	837.	242.	2451.
1251.	912.	273.	2503.
1953.	957.	365.	2505.
2696.	1017.	411.	2518.
3083.	1133.	434.	2535.
3420.	1534.	662.	2546.
		908.	2570.
		915.	2694.
		923.	2625.
		963.	2734.
		1030.	2795.
		1038.	2837.
		1137.	2855.
			2916.
			3141.
			3185.
			3229.

b) numery 8% listów zastawnych:			
á zł. 3000.—	á zł. 1000.—	á zł. 500.—	á zł. 300.—
178.	10.	147.	42.
331.	197.	242.	63.
		274.	82.
		432.	

Wyplata należności za listy zastawne Towarzystwa, wylosowane w dniu 4/9 1930 roku, dopełniana będzie w kasie Towarzystwa, poczynając od dnia 1-go stycznia 1931 roku.
 Listy, przedstawiane do zapłaty, zwracane być winny ze wszystkimi kuponami, począwszy od kuponu, płatnego 1 lipca 1931 roku. Wartość brakujących kuponów potrącana będzie z należności za listy.

